

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Освітня програма	40450 Середня освіта (Історія)
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	40450
Назва ОП	Середня освіта (Історія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.03 Історія
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Єпик Лариса Іванівна, Татаріна Тетяна Іванівна, Дроздов Віктор Володимирович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	20.09.2021 р. – 22.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://drive.google.com/file/d/13m5YFoPnu6kYt7xrCpKJEtuUNDRBJEc8/view
Програма візиту експертної групи	https://drive.google.com/file/d/1I1u1yODjQ_CSQCbUN1pFOgkVvcNebdtx/view

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Аналіз звіту про самооцінювання, вивчення документації та проведення акредитаційної експертизи в Національному університеті “Чернігівський колегіум” імені Т.Г. Шевченка (далі – ЗВО) дають підстави експертній групі вважати, що освітня програма “Середня освіта (Історія)” (далі – ОП) відповідає критеріям акредитації, але присутні окремі слабкі сторони, що є несуттєвими. Гарантом ОП, проектною групою, адміністрацією ЗВО й Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О. М. Лазаревського (далі – Інститут) були виправлені недоліки, виявлені під час попередньої акредитаційної експертизи (<https://public.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/2473>), за якою ОП отримала умовну (відкладену) акредитацію, та враховані рекомендації експертної групи (далі – ЕГ) та Галузевої експертної ради (далі – ГЕР), що свідчить про вдосконалення ОП. Загалом, освітня діяльність відповідає студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи, зміст ОП забезпечує виконання поставлених цілей і програмних результатів навчання (далі – ПРН), освітні компоненти та практична підготовка спрямовані на формування компетентностей вчителя історії старших класів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО). Кадровий потенціал, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення ОП сприяють провадженню освітньої діяльності на високому рівні, а здобувачам вищої освіти надається освітня, консультативна, психологічна та соціальна підтримка.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Цілі ОП і ПРН сформульовано чітко, при оновленні ОП враховано тенденції розвитку спеціальності й галузевий контекст. 2. До процедур перегляду та реалізації ОП були залучені роботодавці, враховано їхні пропозиції при формуванні ПРН та оновленні змісту ОП. 3. Структура ОП є логічною та збалансованою, включає достатню кількість кредитів ЄКТС на практичну підготовку та виконання кваліфікаційної роботи; освітні компоненти дозволяють досягти заявлених в ОП результатів навчання. 4. Велика увага в освітній діяльності приділяється оволодінню здобувачами вищої освіти соціальних навичок. 5. Правила та процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, а також отриманих у неформальній освіті, врегульовані в нормативних положеннях. 6. Індивідуальна освітня траєкторія реалізується через вибір дисциплін із широкого переліку, вибору тем кваліфікаційних робіт і наукових керівників, а також під час виконання індивідуальних завдань. 7. Застосування різноманітних форм та методів навчання під час викладання навчальних дисциплін дозволяє досягти ПРН, які окреслені в ОП. 8. Студенти мають вільний доступ до різних видів навчально-методичного забезпечення (робочих програм, силабусів, методичних рекомендацій), які розміщені на веб-сайті Інституту; інформація, яка в них подається, є доступною та зрозумілою щодо цілей навчання, ПРН та критеріїв оцінювання. 9. Науково-педагогічні працівники (далі – НПП) беруть участь у міжнародних проєктах, публікують результати наукових досліджень у зарубіжних виданнях, а до викладання окремих дисциплін залучаються фахівці з наукових установ. 10. Форми контрольних заходів, критерії оцінювання, процедури оскарження та повторного проходження контрольних заходів регламентовані, є чіткими і прозорими, зрозумілими всім учасникам освітнього процесу. 11. Здобувачі вищої освіти можуть впливати на освітній процес через опитування щодо задоволеності змістом та методами навчання й викладання, які проводяться на регулярній основі. 12. В ЗВО сформована політика академічної доброчесності, існують технічні можливості для перевірки навчальних і наукових робіт на академічний плагіат. 13. Висока академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників, що задіяні під час викладання навчальних дисциплін ОП, забезпечує досягнення запланованих цілей та ПРН. 14. Система стимулювання професійної діяльності НПП через матеріальні і нематеріальні заохочення має документальне обґрунтування, реально діє і сприяє професійному зростанню НПП. 15. ЗВО має сучасну матеріальну базу, надає всебічну освітню, організаційну, соціальну та консультативну підтримку. 16. Відбувається удосконалення інституційних механізмів забезпечення якості вищої освіти із залученням органів студентського самоврядування. 17. Правила і процедури, які регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу, чіткі та зрозумілі, оприлюднені на сайті ЗВО й регулярно оновлюються.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: 1. Звуження кваліфікації позначилося на унікальності ОП. Пропонуємо врахувати тенденції ринку праці при подальшому оновленні ОП з метою розширення можливостей для працевлаштування. 2. Інституційні механізми залучення стейкхолдерів до процедур розроблення, перегляду та оновлення ОП потребують конкретизації в нормативних положеннях. Рекомендуємо системно залучати здобувачів вищої освіти та випускників за даною ОП до цих процедур. 3. В описі ОП відсутня предметна область; ПРН у матриці відповідності та робочих програмах варто відкоригувати відповідно до її до змісту. 4. Для уникнення дублювання видів діяльності доцільно конкретизувати індивідуальні завдання науково-дослідної практики. 5. Процедури вільного вибору дисциплін не є прозорими. Рекомендуємо запровадити прозорі механізми вибору навчальних дисциплін, зокрема за допомогою електронних систем. 6. Програма фахового вступного екзамену не в повній мірі відповідає особливостям ОП. Доцільно розглянути включення до програми компоненту методики викладання історії, здійснити оновлення тем компонентів з історії України та всесвітньої історії. 7. Відсутні приклади застосування визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та неформальній освіті. Рекомендуємо інтенсифікувати роботу у сфері академічної мобільності, посилити інформування здобувачів про потенціал неформальної освіти. 8. В робочих програмах та силабусах навчальних дисциплін варто регулярно оновлювати переліки рекомендованих джерел і літератури. 9.

Пропонуємо забезпечити можливості навчання здобувачів в єдиній електронній системі з метою оптимізації їх доступу до навчальних ресурсів. 10. Студенти не мають повноцінного розуміння всіх проявів академічної доброчесності, у зв'язку з чим пропонуємо проводити регулярні заходи з популяризації академічної доброчесності, в тому числі використовуючи можливості неформальної освіти. 11. Відсутність чіткої та прозорої системи рейтингування науково-педагогічних працівників. Рекомендуємо публікувати рейтинги НПП на веб-сайті ЗВО, включати до рейтингу результатами анонімного анкетування студентів. 12. Потребує доопрацювання нормативне положення щодо системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, в якому варто визначити рівні цієї системи, конкретизувати механізми забезпечення якості на кожному з них. 13. Слід забезпечити доступ до опублікованих даних відвідувачів веб-сайту ЗВО та потенційних здобувачів, що мають особливі освітні потреби.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОП корелює зі спеціальністю, за якою здійснюється підготовка здобувачів, проте потребує більшої конкретизації. На думку ЕГ, ОП має бути спрямована на "досягнення результатів навчання", а не на "забезпечення набуття здатності". В описі ОП визначено фокус та унікальність програми, але існує відмінність між їхніми формулюваннями в редакціях 2020 і 2021 рр. Якщо ОП 2020 р. була спрямована на формування професійних компетентностей майбутніх викладачів історії та правознавства або українознавства, то в 2021 р. – на формування компетентностей майбутніх учителів історії закладів загальної середньої освіти. Зміна фокусу ОП та орієнтація на формування у здобувачів "компетентностей, пов'язаних з навчанням історії у старшій школі" замість "викладання історії та суспільних дисциплін у закладах освіти" пов'язано із врахуванням робочою групою зауважень ГЕР та вимог професійного стандарту. З іншого боку, в ОП 2021 р. відсутня можливість поєднання спеціальності з додатковою спеціалізацією ("Правознавство" або "Українознавство та краєзнавчо-туристична робота"). Серед причин такого рішення, які вказувалися під час зустрічей з гарантом ОП та адміністрацією ЗВО, були складність реалізації компетентностей одночасно за спеціальністю та за спеціалізацією, а також висновки попередньої акредитаційної експертизи. Варто зазначити, що у звіті ЕГ з попередньої акредитаційної експертизи була рекомендація "розширити обов'язкові та вибіркові освітні компоненти, які б у сукупності дозволяли сформувати у здобувачів усі необхідні фахові компетентності, досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання за відповідними спеціалізаціями". Отже, рекомендації про звуження кваліфікації не надавалися. На думку ЕГ, таке звуження негативно позначилося на унікальності ОП. Цілі ОП узгоджуються зі "Стратегією розвитку НУЧК імені Т.Г. Шевченка на 2016-2021 роки" (<https://bit.ly/3k1s2vb>). Зокрема, місія ЗВО спрямована на підготовку "висококваліфікованих кадрів, які здатні до практичної реалізації отриманих знань й умінь, компетентностей в освіті, науці та виробництві", а серед основних стратегічних завдань: забезпечення поєднання теоретичного, прикладного та виробничого аспектів навчання; поглиблення наукової складової магістерських програм; запровадження системного використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі; забезпечення функціонування двох робочих мов (української та англійської) на всіх рівнях навчальної та наукової діяльності тощо. Стратегія розвитку університету розрахована до кінця 2021 р. Як зазначив перший проректор Дятлов О.В., проєкт нової стратегії знаходиться на етапі розробки й буде ухвалений новим складом вченої ради університету, вибори до якої будуть проводитися в листопаді.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Процедури розроблення ОП регламентуються "Положенням про освітню програму та гаранта освітньої програми" (<https://bit.ly/3E5bDoN>), в якому зазначено, що стейкхолдери можуть брати участь у процедурі розроблення ОП шляхом участі в ініціативній групі, наданні рецензій, пропозицій, побажань та зауважень на ОП. Однак не визначено механізми залучення стейкхолдерів до формування цілей ОП та визначення ПРН. Позитивною практикою є включення представника роботодавців (Ващенко А.В., директорка Чернігівської загальноосвітньої школи № 13) та здобувача вищої освіти (Омельченко Т.В.) до складу проєктної групи, але у вказаному положенні така процедура не передбачена (п. 4.7). Під час бесіди з ними ЕГ пересвідчилася, що засідання проєктної групи проходили регулярно, а рекомендації стейкхолдерів були враховані. Втім, здобувачка не змогла назвати конкретні зміни, які відбулися при підготовці нової редакції ОП, хоча їх було достатньо багато. Врахування позицій здобувачів здійснюється шляхом проведення регулярних опитувань та аналізу їх результатів. Анкети для здобувачів розміщені

на сторінці відділу внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://bit.ly/3hZYJHY>), однак вони не містять питань, які б дозволили врахувати позиції здобувачів при формулюванні цілей та ПРН. Магістранти даної ОП брали участь у засіданні випускової кафедри, на якому розглядалося питання про оновлення ОП, що підтверджується відповідним протоколом (<https://bit.ly/2XRNFG9>). Однак під час зустрічі з ЕГ здобувачі не змогли відповісти на питання, які саме зміни відбулися в новій редакції ОП. Під час онлайн-зустрічі з випускниками було з'ясовано, що з ними проводяться опитування, які розсилаються гарантом ОП. Зміст анкети (<https://bit.ly/3i1oZ53>) включає питання про рівень відповідності набутих результатів навчання і компетентностей профілю освітньої програми, а їх результати вказують на високий рівень відповідності (<https://bit.ly/2XWJvge>). Про залучення роботодавців та академічної спільноти до обговорення ОП свідчать наявні рецензії, зокрема О. Шелест (директорка спеціалізованої середньої школи №1 з поглибленим вивченням іноземних мов), Л. Павленко (консультант Центру професійного розвитку педагогічних працівників Чернігівської міської ради), Л. Гаєвської (начальник відділу освіти, молоді, спорту, культури і туризму Михайло-Коцюбинської селищної ради) та Н. Чеботар (директорка Комунального закладу Мньовська загальноосвітня школа I-III ступенів). Втім, зазначені документи мають, переважно, формалізований характер і не містять конкретних рекомендацій щодо вдосконалення ОП. Крім того, роботодавці беруть участь на засіданнях кафедри та вченої ради Інституту (<https://bit.ly/3lRoeto>, <https://bit.ly/3lRoxV4>), а також входять до складу навчально-методичної комісії Інституту (<https://bit.ly/3u7QCOo>, <https://bit.ly/3zBZaOJ>). Водночас, рекомендація попередньої акредитації щодо створення об'єднання стейкхолдерів не була реалізована.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та ПРН у новій редакції 2021 р. були суттєво оновлені, що пов'язано з урахуванням проектною групою вимог професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти", змін до Національної рамки кваліфікацій та Навчальних програм з історії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Зокрема, ПРН, які були спрямовані на підготовку викладача ЗВО, були замінені новими, досягнення яких дозволяє отримати кваліфікацію вчителя ЗЗСО (ПРН 1-6, 10, 12, 13). Вони корелюються зі змістом професійного стандарту, включають педагогічну та історичну складові підготовки здобувачів, забезпечують поєднання навчальної, наукової та інноваційної діяльності. Це дозволяє вважати, що ОП враховує тенденції розвитку спеціальності та галузевий контекст. Крім того, кількість ПРН було значно зменшено (з 38 до 14), що свідчить про те, що проектна група врахувала рекомендацію ГЕР "скоротити кількість ПРН, уникаючи дублювання їх змісту". Водночас, відсутність поєднання спеціальності з додатковою спеціалізацією в ОП 2021 р., на думку ЕГ, зменшує можливості для працевлаштування здобувачів. Проте роботодавці зазначили, що компетентності з обраної студентами спеціалізації формуються під час навчання на бакалавраті, тому відсутність спеціалізації на магістратурі не зменшує можливості для працевлаштування. З іншого боку, випускники зазначили, що краєзнавча спеціалізація дозволила сформулювати в них додаткові професійні навички, необхідні для кар'єрного зростання. Врахування регіонального контексту пояснюється орієнтацією на підготовку вчителів історії для ЗЗСО Чернігівської області, про що пересвідчилася ЕГ під час зустрічей з фокус-групами. Формування навичок проведення краєзнавчої роботи в школі забезпечує дисципліна "Історичне краєзнавство у старшій школі", однак серед ПРН відсутні такі, що враховують регіональний контекст. Під час оновлення ОП проектною групою також було враховано досвід аналогічних вітчизняних програм, про що вказується у відомостях про самооцінювання. Зокрема, досвід інших ЗВО враховувався при визначенні структури та обсягу практики. Залучення досвіду вітчизняних ЗВО було додатково встановлено під час бесіди з гарантом ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній. Відповідність ПРН вимогам Національної рамки кваліфікацій (НРК) розкрито у відомостях про самооцінювання, в яких зазначено, яким чином вони співвідносяться з окремими дескрипторами НРК. ЕГ вважає, що в цілому ПРН відповідають вимогам НРК, але деякі з дескрипторів НРК потребують більшого забезпечення, зокрема "здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах" та "здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії".

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

В оновленій ОП цілі та ПРН відповідають тенденціям спеціальності, враховують галузевий та регіональний контекст, дозволяють набуті кваліфікацію вчителя історії в закладах загальної середньої освіти. До формулювання цілей та ПРН активно залучаються роботодавці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: недостатнє врахування тенденцій ринку праці при формулюванні фокусу та унікальності ОП; недостатнє залучення здобувачів вищої освіти, органів студентського самоврядування та випускників до формулювання цілей та ПРН. Рекомендації: конкретизувати мету ОП, посилити її унікальність та розширити кваліфікацію, враховуючи тенденції ринку праці; конкретизувати в нормативних положеннях інституційні механізми залучення стейкхолдерів до процедур розробки освітніх програм; більш системно залучати здобувачів вищої освіти та випускників до формулювання цілей ОП та ПРН.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

В оновленій ОП були враховані рекомендації попередньої акредитаційної експертизи, зокрема виправлено мету, фокус та ПРН, змінено кваліфікацію у відповідності до спеціальності, зменшено кількість ПРН. Найвнє документальне підтвердження врахування позицій стейкхолдерів під час формулювання цілей та ПРН, роботодавці та студенти входять до складу проєктної групи, навчально-методичної комісії інституту, беруть участь на засіданнях кафедри та вченої ради Інституту. Однак, враховуючи слабкі сторони та рекомендації, ЕГ оцінила Критерій 1 за рівнем В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП складає 90 кредитів ЄКТС, а обсяг, що відводиться на дисципліни за вибором – не менше 25% (24 кредити ЄКТС), що відповідає вимогам Закону України “Про вищу освіту”.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП має чітку структуру, що включає два змістові блоки дисциплін: цикл загальної підготовки та цикл професійної підготовки. Перший блок спрямований на здобуття компетентностей з методології та організації наукових досліджень, комунікативних компетентностей з іноземної мови та навичок використання сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі (загальний обсяг - 12 кредитів ЄКТС). Цикл професійної підготовки містить дисципліни педагогічної (загальний обсяг - 11 кредитів ЄКТС) та історичної (загальний обсяг - 9 кредитів ЄКТС) спрямованості. Про логічність та збалансованість ОП свідчить структурно-логічна схема, що розміщена в описі ОП. Втім, ЕГ відмічає розбіжності між структурою ОП та навчальним планом. Зокрема, в навчальному плані виділяється блок практичної підготовки, який відсутній в ОП. Також ОК 10 “Підготовка і захист кваліфікаційної роботи” (12 кредитів ЄКТС), який визначається у відомостях про самооцінювання як підсумкова атестація, включений до переліку навчальних дисциплін професійної підготовки. ЕГ вважає, що деякі освітні компоненти не дозволяють досягти результатів, визначених у матриці відповідності та в робочих програмах: ОК 2 “Іноземна мова (за професійним спрямуванням)” і ОК 9 “Історіографія всесвітньої історії ХХ – ХХІ ст.” не пов’язана з ПРН 7 та ПРН 8; ОК 4 “Менеджмент у закладах загальної середньої освіти” - з ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 8; ОК 5 “Актуальні проблеми педагогіки” - з ПРН 9. Незважаючи на часткову невідповідність обов’язкових компонентів та ПРН, наведених у матриці, зміст ОП дозволяє досягти всі заявлені ПРН. Зокрема, педагогічна складова ОП (ОК 4, ОК 5, ОК 6, ОК 11) дозволяє сформувати компетентності вчителя старших класів ЗЗСО (ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 9, ПРН 10), історична складова (ОК 7, ОК 8, ОК 9) – поглибити знання з новітньої історії, історіографії й історичного краєзнавства та розвивати професійні навички історика (ПРН 5, ПРН 11), ОК 1 “Методологія та організація наукових досліджень”, науково-дослідна практика й підготовка кваліфікаційної роботи – сформувати навички дослідницької діяльності (ПРН 12, ПРН 13), а ОК 3 забезпечує здатність використовувати в педагогічній та науковій роботі інноваційні та комунікаційні технології (ПРН 2, ПРН 14). Структура і зміст ОП 2020 р. та ОП 2021 р. суттєво відрізняються, що пов’язано з рішенням проєктної групи відмовитись від поєднання з додатковою спеціалізацією та орієнтацією на підготовку вчителя ЗЗСО. Порівняно з попередньою редакцією ОП

скоротилася кількість дисциплін загальної підготовки, замінені формулювання багатьох дисциплін з акцентом на загальну середню освіту, а ПРН реалізуються лише за рахунок обов'язкових компонентів. Отже, ЕГ відмічає, що проектна група врахувала рекомендації попередньої акредитаційної експертизи.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

У зв'язку з відсутністю стандарту вищої освіти за вказаною спеціальністю в ОП не сформульовано предметну область. Аналізуючи зміст обов'язкових компонентів, ЕГ прийшла до висновку, що ОП відповідає предметній області. Педагогічна та історична складові ОП збалансовані та включають компоненти, які спрямовані на формування теоретичних знань і розуміння сучасних теорій та концепцій у педагогіці й історії (“Актуальні проблеми педагогіки”, “Історіографія всесвітньої історії ХХ – ХХІ ст.”, “Актуальні проблеми новітньої історії України у старшій школі”), оволодіння сучасними методами навчання та наукового дослідження (“Методика навчання історії у старшій школі”, “Методологія та організація наукових досліджень”), розвитку комунікативних навичок та навичок застосування сучасних інформаційних технологій. Загалом, ЕГ вважає, що проектна група удосконалила ОП порівняно з попередньою редакцією та виправила недоліки, зазначені у висновках ГЕР стосовно того, що “зміст освітньої програми не відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності”.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У новій ОП та навчальному плані були змінені підходи щодо формування вибіркової складової, що пов'язано з урахуванням рекомендацій попередньої акредитаційної експертизи та висновків ГЕР. По-перше, у зв'язку з відмовою від поєднання спеціальності з додатковою спеціалізацією було скасовано вибір дисциплін за блоковою системою, за якою здобувачі обирали блок дисциплін зі спеціалізації (українознавство або правознавство). По-друге, замість блокового підходу введено списковий, де здобувачі обирають предмети з переліку, в якому кожна дисципліна має однаковий кредитний обсяг. По-третє, в навчальному плані передбачено лише обсяг кредитів та розподіл дисциплін вільного вибору за семестрами без зазначення їхніх назв. Це, на думку ЕГ, такий підхід розширює можливості реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Процедура вибору дисциплін студентами регламентується в “Положенні про дисципліни вільного вибору студентів” (<https://bit.ly/3wOCNW8>). Відповідно до навчального плану 2021 р. кредитний обсяг для дисциплін вільного вибору розподіляється наступним чином: 1 семестр – 6 кредитів ЄКТС, 2 і 3 семестри - по 9 кредитів ЄКТС. Факультетські каталоги дисциплін розміщено на сторінці “Публічна інформація” офіційного веб-сайту ЗВО (<http://chnpu.edu.ua/university/about/public-info>). Каталог вибіркового вибору дисциплін, який пропонувався магістрантам I року навчання (<https://bit.ly/3zsPnL2>), включав 25 дисциплін, однак для I семестру пропонувалося зробити вибір 2-х дисциплін з 7-ми, а для другого семестру – 3 дисципліни з 10-ти. На думку ЕГ, такий розподіл дещо обмежує студентів у виборі. Крім того, в каталозі, що подавався студентам не вказані дисципліни з інших ОП та рівнів освіти. Також каталог вибіркового вибору дисциплін було оприлюднено на сайті Інституту вже фактично після здійснення вибору. Під час онлайн-зустрічі магістранти I року навчання зазначили, що були ознайомлені попередньо з каталогом, а консультацію з ними проводив гарант ОП. Вибір вони проводили, попередньо обговорюючи дисципліни в групі, а про можливість обрання дисциплін з інших ОП проінформовані. Здобувачі здійснювали вибір шляхом подання заяв у паперовій формі (<https://bit.ly/3tSuRCe>). Така практика не забезпечує повної автономності студента при виборі, і може сприяти вчиненню на нього певного тиску з боку кафедри або дирекції Інституту. Втім, магістранти зазначили, що жодного тиску на них не було. За результатами вибору видається розпорядження про включення дисциплін вільного вибору до робочого плану (<https://bit.ly/39y8xnV>), на підставі якого складаються індивідуальні навчальні плани (<https://bit.ly/3zyMZ5m>). Крім вибору дисциплін, індивідуальна освітня траєкторія здобувачів вищої освіти реалізується шляхом вибору тем кваліфікаційних досліджень, наукових керівників, баз практик, а також тематики індивідуальних завдань у межах вивчення навчальних дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП 2021 р. передбачає проходження здобувачами двох практик – виробничої (педагогічної) практики у ЗЗСО (19 кредитів ЄКТС) та науково-дослідної практики (3 кредити ЄКТС). Порівнюючи з ОП 2020 р., практична підготовка була повністю змінена, що пояснюється виправленням недоліків, виявлених у попередній акредитаційній експертизі. Згідно з висновками ГЕР, археологічна практика та педагогічна практика у ЗВО не стосувалися спеціальності 014 Середня освіта. Запровадження педагогічної практики в ЗЗСО замість ЗВО дозволяє сформувати необхідні компетентності вчителя та відповідає предметній області. Згідно зі змістом програми виробничої (педагогічної) практики у ЗЗСО здобувачі I року навчання проходять педагогічну практику, як правило, у 10-х класах протягом 6 навчальних тижнів (2 семестр), а здобувачі II року навчання проходять педагогічну практику в 11-х класах упродовж 7 тижнів (3 семестр). Проте в навчальному плані в розділі “Графік освітнього процесу” практика в 3 семестрі включає 8 тижнів. При цьому в навчальному плані не визначається розподіл кредитів у семестрі між практиками, тому обсяг тижневого навантаження практики в кредитах ЄКТС є незрозумілим. У “Положенні про

організацію та проведення практики студентів” (<https://bit.ly/zziZlyn>) також не регламентується питання визначення обсягу практики в кредитах ЄКТС. В результаті обсяг робіт студента на практиці (6 годин – тривалість робочого дня, підготовка 10 залікових уроків та 4 залікових виховних занять) проводиться без урахування обсягу годин, що відведені на практику. У зв'язку з тим, що практична підготовка для здобувачів I року навчання ще не розпочалася, ЕГ не має можливості визначити відповідність проходження педагогічної практики в ЗЗСО заявленим в програмі вимогам, а також забезпеченість практичної підготовки відповідними базами. Здобувачі II року навчання, згідно з навчальним планом, проходили педагогічну практику в ЗВО (<https://bit.ly/3BDQDZ>). Науково-дослідна практика (обсяг - 3 кредити ЄКТС) спрямована на набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи. Відповідно до змісту програми науково-дослідної практики, серед видів роботи студентів є “виконання індивідуальних завдань, завершення написання тексту кваліфікаційної роботи”. На думку ЕГ, це завдання частково дублюється з ОК 10 “Підготовка та захист кваліфікаційної роботи”, оскільки на підготовку кваліфікаційної роботи вже виділяється 12 кредитів ЄКТС. ЕГ рекомендує конкретизувати індивідуальні завдання для здобувачів у програмі науково-дослідної практики (наприклад, участь у науковій конференції, підготовка тез доповіді або наукової статті), адже частина з них виконується магістрантом під час підготовки кваліфікаційного дослідження.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

На формування соціальних навичок (soft skills) спрямовані дисципліни загальної підготовки та педагогічної складової ОП. Комунікативна компетентність формується протягом усього періоду навчання завдяки вивченню дисципліни “Іноземна мова (за професійним спрямуванням)”. Дисципліна “Менеджмент у закладах загальної середньої освіти” дозволяє набутти управлінські навички у сфері освіти. Поглиблення вмінь здійснювати дослідницьку та інноваційну діяльність, а також розвиток організаційних навичок, критичного мислення, здатності працювати в команді забезпечують дисципліни професійного циклу та практична підготовка. Формування соціальних навичок у здобувачів вищої освіти відбувається також за рахунок різних форм позааудиторної роботи (проведення екскурсій, виховних заходів, проходження тренінгів тощо).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт "Вчитель закладу загальної середньої освіти" було прийнято в грудні 2020 р. При оновленні ОП в 2021 р. було враховано вимоги професійного стандарту, зокрема при формулюванні загальних та професійних компетентностей, а також ПРН. ОП 2021 р. в цілому дозволяє досягти мовно-комунікативної, предметно-методичної, інформаційно-цифрової, організаційної, прогностичної, проєктувальної, оцінювально-аналітичної, інноваційної та рефлексивної компетентностей, проте ЕГ вважає, що в ОП варто переглянути ПРН та зміст з метою формування психологічної та інклюзивної компетентностей.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до навчального плану тижневе аудиторне навантаження здобувачів вищої освіти коливається від 16 до 20 годин на тиждень, що дозволяє проводити наукову роботу та готувати кваліфікаційне дослідження. В аудиторному навантаженні лекційні та семінарські/практичні заняття збалансовані, а обсяг самостійної роботи складає 2/3 від загального обсягу дисципліни, що є прийнятним для магістерського рівня освіти. Однак, аналізуючи програми практичної підготовки, ЕГ відзначила невідповідність індивідуального навантаження здобувача із загальним обсягом годин, що відводиться на практику. Під час онлайн-зустрічі здобувачі вказали, що вони задоволені розкладом та не перевантажені під час навчання. Це підтверджується й результатами опитування (<https://bit.ly/2XZ5xyX>).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст ОП має чітку структуру, дисципліни загальної та професійної підготовки спрямовані на досягнення заявлених в ОП результатів навчання, педагогічна та історична складові збалансовані й сприяють формуванню компетентностей майбутнього вчителя історії в ЗЗСО. Оновлення змісту практичної підготовки та розширення обсягу кредитів ЄКТС на підготовку кваліфікаційної роботи дозволяють здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Значна увага приділяється формуванню соціальних навичок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: відсутня предметна область в описі ОП, в матриці відповідності ПРН обов'язковим компонентам освітньої програми та в робочих програмах деяких навчальних дисциплін зазначені ПРН, які не досягаються в ході їхнього вивчення (ОК 3, ОК 4, ОК 5, ОК 9); структура ОП та навчального плану відрізняються (до навчального плану включено блок "Практична підготовка"); зміст ОП не дозволяє в повній мірі сформулювати психологічну та інклюзивну компетентності, зазначені у професійному стандарті; серед завдань науково-дослідної практики вказується "завершення написання тексту кваліфікаційної роботи", яке дублюється з іншим обов'язковим компонентом. Рекомендації: упорядкувати навчальний план відповідно до структури ОП; забезпечити формування компетентностей, передбачених у професійному стандарті; запровадити прозорі механізми вибору навчальних дисциплін, зокрема за допомогою електронних систем; конкретизувати завдання науково-дослідної практики, встановити співвідношення тижневого навантаження студента та кредитного обсягу практики.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Проектна група виправила недоліки, виявлені під час попередньої акредитаційної експертизи, та врахувала рекомендації ЕГ та ГЕР. Зміст ОП спрямований на формування компетентностей вчителя ЗЗСО. Оновлено зміст ОП, в якому вибіркова складова представлена у вигляді запланованого обсягу кредитів без зазначення назв конкретних дисциплін, а також запроваджено списковий варіант вільного вибору замість блокового. Практична підготовка спрямована на формування професійної діяльності відповідно до спеціальності 014 Середня освіта. Рекомендація ГЕР "Передбачити у змісті ОП нормативні освітні компоненти, які б забезпечили формування зазначених програмних результатів навчання у здобувачів вищої освіти за відповідними спеціалізаціями" не виконана через те, що нова ОП не передбачає поєднання спеціальності з додатковою спеціалізацією. Враховуючи виявлені слабкі сторони, ЕГ оцінила Критерій 2 за рівнем В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Процедура вступу на навчання регламентована "Правилами прийому до Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка в 2021 році" (<https://bit.ly/3EYEG6D>), що є чіткими та зрозумілими, роз'яснені потенційним вступникам на офіційному сайті НУЧК (<https://bit.ly/2Y5lQdV>). Програми вступного випробування з іноземної мови (<https://bit.ly/3F8ipU8>) та фахового вступного випробування (<https://bit.ly/3CQCs7K>) перебувають у вільному доступі разом з інформацією про розклад та етапи вступної кампанії.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Згідно роз'яснення на сайті ЗВО, вступні випробування передбачають складання ЄВІ з іноземної мови, додаткового та фахового випробувань. Останні два роки, у зв'язку з карантинними обмеженнями, додаткове фахове випробування вступники не складали. Програма фахового вступного випробування переглядається щороку і затверджується на засіданні приймальної комісії. У пояснювальній записці "Програми фахового вступного випробування з історії" (<https://bit.ly/3CQCs7K>) зазначено, що її метою є "оцінювання рівня сформованості історичної компетентності випускників бакалаврату Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського", при цьому не враховано можливість вступу на дану ОП "перехресників" або ж випускників-бакалаврів з інших ЗВО. Програма фахового вступного випробування складається лише з двох компонентів - історії України та всесвітньої історії. Останній містить декілька виокремлених розділів з акцентом на історію Росії. Правила прийому на ОП, на думку ЕГ, не повністю враховують особливості самої програми, адже

програма іспиту з фаху не містить компоненту методики викладання історії, знаннями з чого мають володіти здобувачі, щоб розпочати навчання за цією програмою.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО прийняті всі необхідні нормативно-правові документи для визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, в тому числі і “Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність” (<https://bit.ly/3ufATgo>). Відділ міжнародних зв'язків інформує здобувачів про можливості академічної мобільності в іноземних ЗВО, проте застосування визнання результатів такого навчання на даній ОП немає. Під час експертизи представник відділу міжнародних зв'язків Ервін Міден аргументував це карантинними обмеженнями, що унеможливили участь представників ЗВО в програмах обміну.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється розділом VI «Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО або у неформальній освіті» «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://bit.ly/3lZPuJf>). Згідно з ним, визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, поширюється на нормативні (обов'язкові) та вибіркові дисципліни навчального плану за освітньою програмою. ЗВО може визнати результати навчання, здобуті у неформальній освіті в обсязі, що, як правило, не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених освітньою програмою. На відповідній ОП прикладів застосування вказаних правил немає.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

У ЗВО розроблені всі відповідні нормативно-правові документи, що регламентують правила вступу, визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності та неформальної освіти. Такі правила є чіткими і зрозумілими.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: відсутні приклади застосування визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та неформальній освіті, програма фахового вступного випробування потребує приведення у відповідність до особливостей самої програми. Рекомендації: інтенсифікувати роботу у сфері академічної мобільності (у разі неможливості міжнародних обмінів - розглянути варіант внутрішньої мобільності - отримання знань в інших ЗВО чи наукових установах України); посилити інформування здобувачів про потенціал неформальної освіти і визнання результатів такого навчання (зокрема, звертаємо увагу на пропозиції онлайн-платформ Prometheus, EdEra, ВУМ, Дія. Цифрова освіта, тощо), вдосконалити практику долучення здобувачів ОП до отримання додаткових знань шляхом проведення тренінгів, круглих столів, воркшопів; з метою врахування особливостей ОП у змісті вступних випробувань переглянути програму фахового іспиту і включити до нього компонент методики навчання історії, здійснити оновлення тем компонентів історії України та всесвітньої історії.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ констатує, що рекомендації ГЕР щодо активізації здобувачів у сфері академічної мобільності та неформальної освіти, надані під час попередньої акредитаційної експертизи - не враховано. Зважаючи на наявність відповідних

нормативних документів, зрозумілості процедури вступу та доступ до правил прийому, ЕГ оцінює критерій 3 як такий, що відповідає рівневі В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Свідченнями різноманітних форм і методів організації навчального процесу в Інституті є інформація в “Положенні про організацію освітнього процесу” (<https://bit.ly/2ZwjLHP>), “Положенні про дистанційну освіту” (<https://bit.ly/3АНРХ8Z>), відомості про самооцінювання, відповіді здобувачів освіти, НПП, випускників під час роботи у фокус-групах. ПРН досягаються завдяки словесним, наочним, проблемно-пошуковим методам. Під час викладання окремих дисциплін ОП застосовуються рольові ігри, проводяться дискусії, організуються круглі столи, проводяться історичні квести (<https://bit.ly/2ZC3Gk5>). Задіяні інтерактивні методи навчання сприяють досягненню програмних результатів ОП Середня освіта (Історія), враховують інтереси здобувачів. Тестування, контрольні практичні роботи, самоконтроль сприяють визначенню якості освіти, своєчасному коригуванню форм і методів навчання. Робота у фокус-групах із здобувачами освіти та НПП засвідчила наявність постійного неформального спілкування між викладачами та студентами, яке спрямоване на виявлення оптимальних форм співпраці для обох сторін під час реалізації навчальних завдань. Студентоцентрований підхід є невід’ємною частиною реалізації ОП. Опитування здобувачів освіти та НПП засвідчило, що викладачі консультують студентів щодо змісту навчальних дисциплін, вибору тем кваліфікаційних робіт. Студенти мають можливість навчатися за індивідуальним графіком (<https://bit.ly/39HcQoj>), брати участь у роботі Вченої ради університету та інституту (<https://bit.ly/3idf6kG>), обговорювати перелік і зміст навчальних дисциплін, у тому числі і дисциплін за вибором. Запроваджено систему опитування здобувачів освіти (<https://bit.ly/3B1dJo1>). У навчальному процесі застосовуються сучасні технології, що дає можливість враховувати запити кожного здобувача освіти (<https://bit.ly/3AIqdt4>). Здобувачі освіти ознайомлені із принципами академічної свободи та академічної мобільності, можливостями навчатися за декількома освітніми програмами (<https://bit.ly/3CSHQXW>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Аналіз відомостей про самооцінювання, проведення онлайн-зустрічей із НПП та здобувачами, ознайомлення із матеріалами сайту Інституту дає підстави вважати, що інформування здобувачів про особливості освітнього процесу знаходиться на належному рівні. На початку навчального року, завдяки спілкуванню із викладачами, перегляду змісту наявних робочих програм та силабусів (<https://bit.ly/3kJBFPr>), здобувачі освіти проінформовані щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядком та критеріями оцінювання. Студенти мають доступ до каталогу вибіркових дисциплін, розміщеному на сайті інституту (<https://bit.ly/3mahOZA>). Утім, ЕГ встановила, що до початку вибору студентів, який відбувся 07.09.2021 р. (<https://bit.ly/3tSuRCe>), інформація про каталог дисциплін не була опублікована на веб-сайті Інституту. Також наявні розбіжності між каталогом та переліком оприлюднених силабусів на сторінці веб-сайту Інституту (наприклад, є силабус дисципліни “Земельне право”, який відсутній у каталогі). У зв’язку з цим ЕГ рекомендує вчасно оприлюднювати й систематично оновлювати інформацію на веб-сайті Інституту. Робочі програми навчальних дисциплін розробляються на підставі навчальних планів (<https://bit.ly/3AOWqPl>). У вільному доступі для здобувачів освіти є ОП (<https://bit.ly/3EXodQg>), рейтинг академічної успішності (<https://bit.ly/3icphkK>), а також розклад навчальних занять (<https://bit.ly/3ATiYtS>). Окрім сайту інформування щодо розкладу навчальних занять відбувається через соціальні мережі та Viber. Під час онлайн-зустрічі зі здобувачами освіти й випускниками ЕГ удалося встановити, що вони ознайомлені із критеріями оцінювання навчальних досягнень, задоволені якістю освітніх послуг, що їм надавалися/надаються, свідченням чого є результати опитування (<https://bit.ly/2XWuQl2>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Інститут забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. Цей процес відбувається під час самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних та групових завдань, участі у наукових конференціях (<https://bit.ly/3udTWaY>), у роботі наукового гуртка (<https://bit.ly/2WgI1B>), написанні кваліфікаційних робіт, які у 2021-2022 н.р. є обов’язковими (<https://bit.ly/39JqBvG>). Експертна група під час опитування здобувачів освіти пересвідчилася, що вибір теми дослідження відбувається вільно, під час консультації із викладачами. Студенти мають право на вільний вибір теми дослідження і вибір керівника наукової роботи. Отриманню теоретичних знань із методів та методології сучасних досліджень сприяє вивчення дисциплін “Методологія та організація наукових досліджень”, “Сучасні інформаційні технології та методика застосування комп’ютерної техніки в освітньому процесі та наукових дослідженнях”, “Науково-дослідна практика”. Під час спілкування зі здобувачами ЕГ дізналася, що деякі студенти мають наукові публікації, тим не менше написання кваліфікаційних робіт здобувачі 2020-2021 р. не

обрали. Організація наукових гуртків є одним з видів залучення здобувачів до наукової роботи, проте на веб-сайті Інституту відсутня повна інформація про їх діяльність з метою залучення до них студентів магістратури. Зокрема, є посилання на засідання наукового гуртка “Актуальні проблеми педагогіки та методики навчання історії” (<https://bit.ly/2Wgj11B>), але план його роботи на 2021-2022 н.р. відсутній.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Аналіз відомостей самооцінювання, наявна інформація на офіційному сайті ЗВО (<https://bit.ly/3kJD8oV>), робота ЕГ із фокус-групами НПП у дистанційному режимі дала можливість встановити, що наукові дослідження є невід’ємною складовою роботи НПП. Результати досліджень публікуються у вигляді статей, тез конференцій як на міжнародному, так і національному рівні. Науковий доробок викладачів є основою для внесення змін до ОП та робочих програм. Коло наукових інтересів НПП відповідає змісту ОК та тим дисциплінам які вони викладають, наприклад Петреченко І.Є. “Актуальні проблеми новітньої історії України в старшій школі” (<https://bit.ly/3m61GrH>), Ясновська Л.В. “Історичне краєзнавство в школі” (<https://bit.ly/2ZDUc7V>), Тимошко Г.М. “Менеджмент у закладах загальної середньої освіти” (<https://bit.ly/3CPGtJj>), Янченко Т.В. “Методологія та організація наукових досліджень” (<https://bit.ly/2ZszTKq>). Передбачена можливість викладання окремих дисциплін за вибором запрошеними викладачі: Томозов О.О., кандидат історичних наук, завідувач сектору генеалогічних та геральдичних досліджень Інституту історії України НАН України (“Генеалогія”) (<https://bit.ly/3APvZsN>), проф. Ясь О.В., доктор історичних наук, член-кореспондент НАН України (“Актуальні проблеми сучасної історіографії”) (<https://bit.ly/3F2mhpN>). Самостійна робота студентів відбувається згідно робочих програм, забезпечена комплексом необхідних засобів, як-от підручники, навчальні посібники, методичні посібники та рекомендації (<https://bit.ly/3EVeZxV>). Оновлення ОП, змісту навчальних дисциплін проводилося на засіданнях кафедри, Вченої ради інституту та університету, що підтверджено під час спілкування ЕГ із представниками адміністрації та НПП. Під час аналізу робочих програм виявлено наявність у списку джерел та рекомендованої літератури позицій, які втратили свою актуальність. Наприклад, це стосується дисциплін “Сучасні інформаційні технології та методика застосування комп’ютерної техніки в освітньому процесі та наукових дослідженнях” (позиції 4, 6, 7 в переліку основної літератури), “Методика навчання історії у старшій школі” (позиції 13, 14 в переліку підручників та навчальних посібників), “Історіографія всесвітньої історії XX – XXI ст.” (позиції 9, 16 у переліку основної літератури).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час роботи у фокус групах ЕГ мала можливість переконатися, що здобувачі освіти та НПП мають можливість щодо реалізації академічної мобільності згідно із “Положенням про реалізацію права на академічну мобільність” (<https://bit.ly/3zPOBro>). НПП мають гранти проекту Еразмус +, проходять стажування за кордоном, друкують статті у міжнародних виданнях. У ЗВО працює міжнародний відділ, який інформує здобувачів та НПП про можливості участі у міжнародних програмах (<https://bit.ly/2Y3YDsc>). Під час спілкування із його очільником Ервіном Міденом встановлено, що протягом 2021 року не удалось реалізувати право здобувачів на міжнародну академічну мобільність через карантинні обмеження і відсутність безкоштовних програм. Під час спілкування із першим проректором Дятловим В.О. підтверджено, що ОП «Середня освіта (Історія)» планується внести до рамкової угоди про подвійний диплом з Поморською Академією у Слупську.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Під час викладання навчальних дисциплін застосовуються різноманітні форми та методи, що дає можливість досягнути ПРН, які окреслені в ОП. Реалізується студентоцентризований підхід. Здобувачі є активними учасниками навчального процесу, беруть участь в обговоренні змін до навчальних дисциплін. Інформація стосовно організації навчального процесу, змісту ОП, навчальних програм є у вільному доступі на сайті інституту та ЗВО. НПП бере участь у міжнародних програмах, міжнародному стажуванні, публікують результати наукових досліджень у зарубіжних виданнях. До викладання окремих дисциплін залучають фахівців з наукових установ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: інформація про робочі програми і силабуси вибіркового дисциплін несвоєчасно оновлюється на веб-сайті, наявність неактуальних позицій у списках джерел та літератури. Рекомендації: систематично оновлювати інформацію на сайті Інституту стосовно силабусів та робочих програм дисциплін за вибором; забезпечити більш сталі поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми та її цілей, організувати роботу наукових гуртків для здобувачів на постійній основі, розробити програми роботи гуртків, висвітлювати їх діяльність на сайті Інституту.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ упевнилася, що за час від попередньої акредитації погіршень не відбулося. Зважаючи на те, що навчання і викладання за освітньою програмою загалом відповідає підкритеріям, але наявні слабкі сторони щодо реалізації програм академічної мобільності та оновлення інформації про освітні компоненти на веб-сайті інституту, експертна група оцінює критерій 4 як такий, що відповідає рівневі В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

ЕГ після ознайомлення з “Положенням про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т. Г. Шевченка” (<https://bit.ly/3AQVNVG>), “Положенням про екзаменаційну комісію” (<https://bit.ly/2ZGNQok>), робочими програмами та силабусами навчальних дисциплін, обговорення у фокус групах із здобувачами освіт, упевнилася, що форми та критерії контрольних заходів, система оцінювання успішності є чіткою і зрозумілою для здобувачів освіти. Здобувачі та НПП підтвердили, що інформування про форми оцінювання та критерії відбувається заздалегідь, як правило на першій парі навчальної дисципліни, також є у вільному доступі на сайті Інституту. Прозора система оцінювання знань сприяє оволодінню здобувачами програмними результатами освітніх компонентів ОП. У ЗВО діє система ректорського контролю щодо рівня знань здобувачів, що регулюється “Положенням про ректорські контрольні роботи” (<https://bit.ly/3kOwoGr>) і дає можливість встановити рівень залишкових знань у здобувачів, оцінити якість викладання окремих навчальних дисциплін. Під час карантинних обмежень навчальна діяльність проводилася на платформі Classroom, але зі спілкування із здобувачами ЕГ зробила висновок, що це не позначилося на прозорості та ефективності системи оцінювання знань. Захист кваліфікаційних робіт відбувався офлайн.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів здійснюється на основі п. 4.12.3. “Положення про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т. Г. Шевченка” та “Положення про екзаменаційну комісію”. В оновленій ОП “Середня освіта (Історія)” атестація здобувачів відбувається у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Було враховано рекомендацію ГЕР щодо обов'язковості кваліфікаційної роботи і збільшення кредитів на її написання і у навчальному плані передбачені кредити для підготовки кваліфікаційної роботи, а також кредити на науково-дослідну практику, яка повинна сприяти якісній підготовці кваліфікаційної роботи.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими для всіх учасників навчального процесу. Процедура повторного проходження контрольних заходів визначена у п. 4.12 “Положення про організацію освітнього процесу в НУЧК імені Т. Г. Шевченка”. Здобувачі вищої освіти мають право пересклати незадовільні оцінки, отримані під час сесії два рази, один раз – викладачу, другий – комісії. Робота у фокус групах із здобувачами освіти та адміністрацією дала можливість ЕГ впевнитися, що процедура проходження контрольних заходів, можливість оскарження їх результатів є зрозумілою і прозорою для всіх учасників навчального процесу. Процедура врегулювання конфліктних ситуацій прописана у “Положенні про врегулювання конфліктних ситуацій у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка” (<https://bit.ly/3CV8uiN>). Забезпеченням освітнього процесу у дистанційних умовах займається Центр науково-методичної підтримки організації дистанційного навчання (<https://bit.ly/3mbJkG5>). Дистанційне навчання всіх підрозділів ЗВО відбувається на платформі Мудл. Здобувачі Інституту під час зустрічі у фокус-групі повідомили, що їх навчання відбувається за допомогою Google-класів, програм Zoom, Skype, Viber, листування через e-mail та спілкування

телефоном. На сайті Інституту у розділі “Дистанційне навчання” є перелік електронних скриньок НПП та програм і додатків, які використовують викладачі кафедр в дистанційних умовах.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЕГ під час опрацювання наданих документів, роботи у фокус-групах із здобувачами та НПП пересвідчилася, що всі учасники навчального процесу ознайомлені із принципами академічної доброчесності, основні положення якої регулюються ЗВО документом “Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти” (<https://bit.ly/3CORpHc>), оприлюдненим на сайті. Здобувачі вищої освіти підтвердили, що підписують угоду про дотримання академічної доброчесності, знають про те, що кваліфікаційні роботи будуть перевірятися на антиплагіат. Порушення принципів академічної доброчесності з боку здобувачів вищої освіти передбачає відрахування із ЗВО. У ЗВО передбачена процедура перевірки наукових досліджень на оригінальність завдяки технічним можливостям програми Plagiat.pl. Чітко визначено порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти є у репозитарії наукової бібліотеки (<https://bit.ly/2Y0R7ys>). Кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти Інституту в репозитарії не виявлено. Принципи академічної доброчесності популяризуються під час проведення заходів, які організовує відділ внутрішнього забезпечення якості освіти спільно зі студентським самоврядуванням, а також за допомогою веб-сторінки на сайті відділу (<https://bit.ly/3hZYJHY>). Окрема тема дисципліни “Методологія та організація наукових досліджень” присвячена академічній доброчесності (Тема 6. Академічна доброчесність). Втім, під час спілкування зі здобувачами ЕГ встановила, що вони не мають повноцінних уявлень про всі види порушень академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Наявні у ЗВО положення, опитування у фокус-групах здобувачів освіти, НПП та адміністрації дає можливість стверджувати, що форми контрольних заходів, критерії оцінювання, процедури оскарження та повторного проходження контрольних заходів регламентовані, є чіткими і прозорими, зрозумілими всім учасникам навчального процесу. Практика діагностування залишкових знань за допомогою ректорських контрольних робіт є позитивною і сприяє підвищенню якості знань. Оновлена ОП “Середня освіта (Історія)” передбачає захист кваліфікаційної роботи як обов’язковий вид атестації. Сформована політика академічної доброчесності в ЗВО, її принципи відомі та зрозумілі всім учасникам освітнього процесу. Існують технічні ресурси для перевірки навчальних і наукових робіт на плагіат.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: освітні компоненти за даною ОП не представлені в єдиній системі дистанційного навчання, що на думку ЕГ створює незручності для здобувачів освіти, особливо тих, хто обрав дисципліни за вибором із інших структурних підрозділів ЗВО; здобувачі вищої освіти не в повній мірі обізнані щодо проявів академічної недоброчесності. Рекомендації: з метою оптимізації доступу здобувачів до навчальних ресурсів створити умови для навчання в єдиній електронній системі ЗВО; проводити регулярні заходи з популяризації академічної доброчесності, зокрема використовуючи можливості неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ вважає, що з часу попередньої акредитації погіршення не відбулося. Запропоновані заходи контролю, оцінювання здобувачів вищої освіти відповідають вимогам критерію «Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність», передбачені кредити для написання здобувачами кваліфікаційної роботи, підтверджене запровадження процесу дистанційного навчання. ЕГ оцінює критерій 5 як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ОП є професійно орієнтованою і спрямована і спрямована на формування компетентностей майбутніх учителів історії закладів загальної середньої освіти, Ознайомлення із відомостями про самооцінювання, інформацією, оприлюдненою на сайті Інституту, бесіди з фокус-групами дали можливість ЕГ пересвідчитись, що рівень кваліфікації НПП, які реалізують ОП відповідають напряму ОП і можуть забезпечити досягнення визначених цілей ОП. Професійний та науковий рівень НПП відповідає змісту дисциплін які вони викладають. Всі науково-педагогічні працівники мають відповідну академічну кваліфікацію, що підтверджується дипломами про вищу освіту й науковий ступінь та свідоцтвами про підвищення кваліфікації. Переважна частина НПП мають публікації, що відповідають дисциплінам, які вони викладають (проф. Янченко Т.В., проф. Тимошко Г.М., проф. Горошко Ю.В., доц. Кулик І.О., доц. Ясновська Л.В.). Проте ЕГ вважає, що дисципліну “Методика навчання історії у старшій школі” доцільно викладати НПП, який має власні наукові доробки з методики навчання історії у старших класах або відповідний професійний досвід викладання історії в школі. Викладачі здобувають гранти проєкту Erasmus+ (доц. Острянюк А.М., Соломенна Т.В.), беруть участь у програмах міжнародного стажування (проф. Янченко Т.В.), оприлюднюють результати своїх досліджень у зарубіжних наукових виданнях. У “Положенні про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних і педагогічних працівників” (<https://bit.ly/3ii5hSx>) визначено чіткі вимоги щодо рівня кваліфікації НПП. В ЗВО та Інституті проводяться опитування здобувачів освіти щодо задоволеності рівнем викладання навчальних дисциплін та якості діяльності НПП. Робота у фокус-групах із здобувачами вищої освіти та випускниками дала можливість ЕГ пересвідчитися, що більшість студентів задоволені викладанням і якістю роботи НПП. На сайті ЗВО оприлюднено “Положення про систему рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників” (<https://bit.ly/3mbwUOn>), але у ньому відсутні механізми врахування оцінки діяльності НПП здобувачами освіти. Загалом ЕГ дійшла висновку, що НПП Інституту мають відповідну до цілей ОП Середня освіта «Історія» академічну кваліфікацію, освіту, професійну компетентність.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Опрацювання наданих документів дає можливість ЕГ констатувати, що процедура конкурсного добору НПП відповідають Закону України “Про вищу освіту”, наказу МОН України від 05.10.2015 № 1005 “Про затвердження Рекомендації щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)”, “Положенням про порядок призначення на посаду декана факультету, директора навчально-наукового інституту” від 05 травня 2021 р. (<https://bit.ly/3ifdkQ5>), “Положенню про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних і педагогічних працівників”. Процедури конкурсного добору НПП є прозорими, дають змогу забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП. Під час конкурсного добору враховуються: наявність освіти за профілем кафедри, наукова та методична діяльність викладача, проходження стажування і підвищення кваліфікації, рівень наукової та професійної активності, наявність наукових публікацій викладачів у рецензованих виданнях. Кожен кандидат на заміщення вакантної посади проводить відкрите заняття. Висновки кафедри щодо професійних та особистих якостей претендентів затверджуються голосуванням і передаються на розгляд конкурсної комісії. Рейтинг викладачів при конкурсному відборі не враховується.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу відбувається через зустрічі їх із гарантом програми та членами робочої групи ОП, під час проведення засідань кафедр, що має відображення в протоколах засідань кафедр. Під час зустрічі з роботодавцями ЕГ могла упевнитися, що стейкхолдери спілкуються із здобувачами вищої освіти з питань подальшого працевлаштування, вносять пропозиції щодо змін в ОП, робочі програми. ЕГ рекомендувала залучати роботодавців до проведення відкритих лекцій, що дасть можливість здобувачам ознайомитися із інноваційними технологіями викладання історії у старшій школі. Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу підтверджується відповідними документами, рецензіями та відгуками (<https://bit.ly/3FaNtmn>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До проведення аудиторних занять залучаються експерти галузі, наприклад Томозов В. В., кандидат історичних наук, завідувач сектору генеалогічних та геральдичних досліджень Інституту історії України НАН України викладав вибіркову дисципліну «Генеалогія», д.і.н., завідувач відділу історії України періоду Другої світової війни Інституту історії України НАН України О.Є. Лисенко викладав дисципліну «Актуальні наукові та суспільні проблеми історії України періоду Другої світової війни». ЕГ встановила, що гостьові лекції як форма залучення стейкхолдерів до навчального процесу не проводяться. ЕГ рекомендує залучати спеціалістів практиків до проведення практичних занять із дисциплін педагогічного напрямку.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В університеті процедура підвищення кваліфікації та стажування викладачів регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» та «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників НУЧК імені Т.Г. Шевченка» (<https://bit.ly/3kL4Ly6>). ЗВО сприяє професійному розвитку НПП застосовуючи різні форми підвищення кваліфікації: інституційна (денна, заочна, дистанційна за наявності відповідної програми), дуальна, на робочому місці. Викладачі Інституту мають можливість підвищити кваліфікацію, або ж пройти стажування як в межах України, так і за кордоном. У 2020 р. стажування за кордоном пройшли д.п.н. Янченко Т.В. та д.п.н. Тимошко Г.М. Результати неформальної освіти НПП зараховуються ЗВО (<https://bit.ly/3m65auu>). ЕГ підтверджує, що система професійного розвитку в ЗВО сприяє підвищенню професійного розвитку НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Після вивчення документів, роботи у фокус-групах із НПП, представниками адміністрації ЕГ впевнилася, що у ЗВО створена і функціонує система заходів задля мотивації НПП. Всі ці заходи прописані у в Статуті Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (<https://cutt.ly/RgtQoYa>). Із спілкування у фокус-групі з представниками адміністрації ЕГ отримала інформацію, що відповідну винагороду викладачі отримують при присудженні наукового ступеня кандидата чи доктора наук з відповідної спеціальності, а також постійну доплату за науковий ступінь кандидата і доктора наук, вчене звання доцента і професора. У ЗВО започатковано конкурс на кращу кафедру (<https://bit.ly/2Y7IQbU>), переможці якого також нагороджуються різними відзнаками. Грошові нагороди отримують викладачі, які підготували переможців конкурсу студентських наукових робіт, Всеукраїнських олімпіад. ЕГ вважає, що система матеріального і морального стимулювання НПП яка існує у ЗВО потребує врахування рейтингу викладачів, прозорості і доопрацювання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

ЕГ упевнилася, що більшість викладачів мають науковий ступінь за відповідною спеціальністю, практичний досвід, постійно підвищують кваліфікацію, що сприяє якісному викладанню навчальних дисциплін ОП. Процедури конкурсного відбору є зрозумілими, прозорими і дозволяють забезпечити ЗВО дійсними професіоналами. Інститут співпрацює із роботодавцями, залучає їх до обговорення ОП, навчальних дисциплін, вносить корективи до визначених документів. Система стимулювання професійної діяльності НПП через матеріальні і нематеріальні заохочення працює і сприяє професійному зростанню НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: відсутність оприлюдненого на веб-сайті ЗВО рейтингу викладачів; відсутнє систематичне залучення фахівців-практиків до проведення аудиторних занять. Рекомендації: розробити дієвий механізм вивчення і застосування до рейтингу викладачів результатів анонімного анкетування студентів; оприлюднювати рейтинги викладачів і кафедр на веб-сайті університету; висвітлювати інформацію про наукову діяльність, професійний розвиток викладачів на веб-сайті Інституту.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ вважає, що погіршення з часу минулої акредитації не відбулося. НПП мають високу кваліфікацію, практичний досвід відповідно до цілей ОП. Конкурсний відбір відбувається в умовах прозорості і згідно до вимог чинного законодавства. ЗВО має реальні матеріальні та інші заохочення до стимулювання роботи НПП. У той же час рейтинг НПП не оприлюднюється, не застосовуються результати анонімного опитування студентів при визначенні рейтингу НПП. Тому ЕГ вважає, що Критерій 6 відповідає рівневі В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Навчання за ОП відбувається у будівлі Інституту та центральному корпусі НУЧК. Поширеною практикою є проведення занять в музеях міста та дитинці - частині комплексу національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній». Під час онлайн-ознайомлення з матеріально-технічною базою ЕГ пересвідчилася, що Інститут має достатній аудиторний фонд, забезпечений необхідним мультимедійним обладнанням - вбудованими і переносними проекторами та екранами, мультимедійною дошкою в приміщенні для занять з ІКТ. ЗВО має потужну наукову бібліотеку з електронною системою видачі книг, з філіалом, який розміщений безпосередньо в приміщенні Інституту. Наявного на кафедрах навчально-методичного забезпечення достатньо для досягнення цілей, ПРН та завдань ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Освітнє середовище ЗВО є студентоцентрованим, на сайті Інституту розміщено скриньку довіри, що являє собою форму для надсилання пропозицій та скарг з будь-яких питань освітнього процесу, проблем і конфліктів, яку можна заповнити анонімно чи вказуючи своє ім'я (<https://bit.ly/3kSK2IV>). Для підвищення ефективності освітньо-виховного процесу засобами психології та соціальної педагогіки в НУЧК діє психологічна служба (<https://bit.ly/3zRxg1b>). Викладачі і здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ до наукометричних видань, що входять до баз Scopus та Web of Science (<https://bit.ly/3lXTcTC>), повнотекстових електронних ресурсів видавництва Bentham Science (<https://bit.ly/2XYgm4s>), необхідних для якісної викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми. Проаналізувавши результати опитування здобувачів, наведені в відомостях СО та отримавши підтвердження про їх проходження у студентів (<https://bit.ly/3kLimFC>), ЕГ констатує, що освітнє середовище в контексті доступу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів в цілому задовольняє їхні потреби.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище НУЧК формується з урахуванням потреб та інтересів здобувачів - у ЗВО здійснюються всі необхідні заходи, спрямовані на збереження їх життя і здоров'я - інструктажі з техніки безпеки, профілактичні заходи, спортивні змагання, тощо. Питання надання психологічної допомоги вирішується існуванням відповідної служби, діяльність якої визначено окремим документом (<https://bit.ly/3unCHUO>). Під час опитування щодо якості освітнього середовища (проводяться регулярно), один із студентів зазначив, що звертався до представників такої служби за допомогою (<https://bit.ly/3kLimFC>). У ЗВО функціонують медпункт, відділ охорони праці та цивільного захисту (<https://bit.ly/3m9IIRo>), проте локального нормативного документу про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу немає. У ЗВО створено умови для соціальної активності на території студентського гуртожитку, функціонують кімнати для самопідготовки, спортзал, є окреме приміщення для студентської ради, в чому ЕГ пересвідчилася під час огляду матеріально-технічної бази. Порядок поселення у гуртожиток, умови проживання, права та обов'язки студентів, що в ньому мешкають - визначені у "Положенні про студентські гуртожитки НУЧК" (<https://bit.ly/3iggVoi>). Згідно "Положення про органи студентського самоврядування" (<https://bit.ly/3zQScW6>), інтереси здобувачів щодо вирішення проблем у сфері життєдіяльності представляє студентський парламент та рада самоврядування Інституту. Зокрема, на постійній основі практикуються зустрічі представників органів студентського самоврядування з адміністрацією університету для поліпшення освітнього середовища з урахуванням пропозиції здобувачів (<https://bit.ly/3zVdbra>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Комунікація зі студентами ОП здійснюється через науково-педагогічних працівників, кафедри та інститут кураторства. В умовах дистанційної освіти на допомогу в цьому питанні прийшли соцмережі, сайти НУЧК та Інституту, а також платформи для онлайн-навчання. Під час онлайн-зустрічі з керівником Центру дистанційного навчання ЕГ з'ясувала, що не у всіх випадках представники адміністрації та ЦНМПОДН мали доступ до даних онлайн-кімнат через відсутність єдиної платформи дистанційного навчання у ЗВО (на відміну від інших факультетів, що працюють у Moodle, Інститут продовжує використовувати Classroom). Натомість здобувачі на фокус-групах повідомили, що отримали необхідну освітню, організаційну та консультативну підтримку від своїх викладачів.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Реалізація права на освіту здобувачам з особливими освітніми потребами визначається “Положенням про організацію супроводу студентів з інвалідністю” (<https://bit.ly/39LlYB6>), до II розділу якого внесено зміни, рекомендовані у висновках ГЕР під час попередньої експертизи. Для створення комфортного освітнього середовища забезпечено доступність з урахуванням принципів безбар'єрності - у НУЧК встановлено пандус та проведено реконструкцію підсобного приміщення для облаштування вбиральні для маломобільних груп населення (<https://bit.ly/3APapF7>), встановлено вказівники зі шрифтом Брайля в головному корпусі ЗВО. Під час онлайн-зустрічі з головою профкому Гапоненко Д. ЕГ отримала інформацію, що підтримку, в т.ч. і матеріальну, отримують здобувачі, що їй потребують та звертаються з відповідними проханнями до профспілкової організації. На даній ОП особи з інвалідністю наразі не навчаються. Веб-сайти НУЧК (<http://chnpu.edu.ua>) та Інституту (<https://inst-hist.chnpu.edu.ua>) не адаптовані для користування людьми з порушеннями зору. Проте на зустрічі представники адміністрації зазначили, що ведеться розробка нової Автоматизованої системи управління (АСУ) та оновленого варіанту веб-ресурсів ЗВО, що дозволить вирішити це питання. Під час фокус-груп здобувачі відзначили, що користуються сайтом для отримання інформації під час освітнього процесу.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО існує чітка і зрозуміла політика вирішення конфліктних ситуацій, що процедурно визначена у “Положенні про врегулювання конфліктних ситуацій” (<https://bit.ly/39lVg59>). У цьому документі чітко визначено значення термінів “булінг”, “цькування”, “дискримінація”, “сексуальні домагання” та роз'яснено механізм розгляду подібних інцидентів. Під час онлайн-зустрічі з представниками студентського самоврядування ЕГ пересвідчилася, що ця система та документ здобувачам відомі, а студенти теж входять до складу комісії з питань врегулювання конфліктних ситуацій. Випадків застосування таких процедур на ОП та у ЗВО немає.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЗВО має необхідні матеріально-технічні ресурси для організації освітнього процесу, зокрема, досить потужну бібліотеку. НУЧК продовжує активну роботу для створення всіх необхідних умов для навчання здобувачів з особливими освітніми потребами та запобігання конфліктних ситуацій і порушень техніки безпеки.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: у НУЧК відсутні нормативні документи, що регламентують організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу. В цілому в закладі ведеться робота по створенню умов для здобувачів з особливими освітніми потребами, проте приміщення Інституту для цього не пристосоване. Веб-ресурси ЗВО не пристосовані для користування ними людей з інвалідністю (порушеннями зору, слуху і моторики), що унеможливує доступ до опублікованих даних відвідувачів сайту та потенційних здобувачів, що мають особливі освітні потреби. Рекомендації: врахувати побажання та рекомендації ГЕР, надані під час попередньої експертизи - щодо затвердження нормативно-правових актів з питань охорони праці і встановлення пандусу при вході до навчального корпусу Інституту. Для розширення можливостей здобувачів у сфері науки рекомендуємо розглянути можливість розширення переліку повнотекстових баз даних та безкоштовного доступу до них, здійснивши адаптацію веб-ресурсів ЗВО для забезпечення принципів безбар'єрності і доступності освітнього простору.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ вважає, що погіршення з часу минулої акредитації не відбулося. Враховуючи те, що рекомендації ГЕР щодо прийняття нормативного документу у сфері охорони праці та безпеки життєдіяльності і забезпечення доступу людям з особливими освітніми потребами до приміщення Інституту, надані під час попередньої акредитаційної експертизи - не враховано, ЕГ оцінює критерій 7 як такий, що відповідає рівневі В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО визначені процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. У “Положенні про освітню програму та гаранта освітньої програми” (<https://bit.ly/3E5bDoN>) чітко визначені кожен з етапів затвердження ОП, цілі та методи моніторингу ОП, підстави та процедури її перегляду, функції, права та обов'язки гаранта ОП, проте потребують конкретизації механізми залучення стейкхолдерів до процедур розроблення, моніторингу та перегляду ОП. Процедури перегляду ОП в 2021 р. відбувались відповідно до встановлених у ЗВО вимог, про що переконалась ЕГ під час аналізу відповідних протоколів та бесіди з фокус-групами. Оновлена ОП розглядалася на засіданнях кафедри (<https://bit.ly/3lRoeto>, <https://bit.ly/2XRNF9g>), навчально-методичної комісії Інституту (<https://bit.ly/3u7QCOo>, <https://bit.ly/3zBZaOJ>) та вченої ради Інституту (<https://bit.ly/3lRoxV4>). Причиною змін та доповнень до ОП стали недоліки, виявлені під час попередньої акредитаційної експертизи, за результатами якої ОП отримала умовну (відкладену) акредитацію, та відповідні рекомендації ЕГ та ГЕР. Ініціатором запропонованих змін був гарант ОП та проектна група, склад якої також було оновлено (<https://bit.ly/3u88PeX>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо якості і задоволеності навчання, окремих компонент ОП, педагогічної майстерності викладачів збираються шляхом проведення опитувань, які проводяться в онлайн-форматі. Анкети здобувачів розміщені на сторінці відділу внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://bit.ly/3hZYJHY>), а їх результати оприлюднюються на окремій сторінці веб-сайту Інституту (<https://bit.ly/2XWuQl2>). Здобувачі під час онлайн-зустрічі підтвердили регулярність проведення опитувань. Певним недоліком в опитуванні є відсутність відкритих питань щодо перегляду змісту ОП, проте різні види опитувань в цілому дозволяють сформулювати комплексне уявлення про потреби здобувачів щодо якості ОП та стану викладання. Варто відзначити, що в розробленні анкети беруть участь органи студентського самоврядування. Участь органів студентського самоврядування в процедурах забезпечення якості регламентується “Положенням про студентське самоврядування” (<https://bit.ly/3kFPw9x>). Відділ внутрішнього забезпечення якості освіти проводить регулярні засідання з органами студентського самоврядування, на яких розглядаються питання про підвищення якості освітнього процесу. Підтвердження цього ЕГ отримала під час бесіди з фокус-групами. Загалом, ЕГ встановила, що здобувачі та органи студентського самоврядування слабо проінформовані про зміни, які відбулися в ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці регулярно долучаються до процедур розроблення та перегляду ОП, зокрема через участь у проектній групі, засіданнях кафедри, навчально-методичної комісії Інституту, вченої ради Інституту, підготовка рецензій на ОП. Під час онлайн-зустрічі роботодавці зазначили, що були враховані їхні пропозиції щодо спрямування практики на підготовку вчителів старших класів ЗЗСО, розширення обсягу практики та методик навчання, запровадження дисципліни з історичного краєзнавства. Активна співпраця відбувається з директорами ЗЗСО, Центром професійного розвитку педагогічних працівників Чернігівської міської ради, відділами освіти, молоді, спорту, культури і туризму селищних рад. Позитивною практикою є участь гаранта ОП на засіданнях професійних об'єднань вчителів Чернігівської області, під час яких обговорюються проблеми і перспективи професійної підготовки учителів історії (<https://bit.ly/2ZzYHQU>). З метою більш ефективного врахування пропозицій роботодавців ЕГ рекомендує запровадити регулярні опитування серед роботодавців щодо рівня задоволеності професійними навичками випускників та студентів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Заходи щодо збирання та аналізу інформації від випускників здійснюється на рівні Інституту та кафедри. Інститут здійснює аналіз вакансій серед шкіл Чернігівської області (<https://bit.ly/3m4UHzz>), оперативно реагує на запити від директорів шкіл та забезпечує можливість для працевлаштування студентів. Важливим заходом щодо підтримання зв'язків з випускниками є щорічні зустрічі випускників Інституту, які проводяться наприкінці березня. Пропозиції випускників щодо оновлення ОП збираються шляхом онлайн-анкетування, результати яких розміщуються на сайті Інституту (<https://bit.ly/2XWJvge>). Серед відкритих питань, на які випускники надають відповіді є питання щодо покращення якості освіти на ОП, дисциплін, які є непотрібними або дублюють зміст інших дисциплін. Загалом, результати опитування в 2020 р. дають підстави говорити про задоволеність випускників змістом ОП та якістю освіти. Слід зазначити, що серед запрошених на онлайн-зустріч випускників, жоден з них наразі не працює вчителем у школі.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедури регулярного моніторингу ОП регламентуються “Положенням про освітню програму та гаранта освітньої програми”. Моніторинг ОП здійснюється шляхом періодичного опитування здобувачів вищої освіти, викладачів та стейкхолдерів, аналізу результатів опитування із формуванням висновків і пропозицій щодо необхідності внесення змін або перегляду ОП. Протягом останнього року відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти спільно з гарантом ОП проводив роботу щодо удосконалення ОП на основі висновків та рекомендацій попередньої акредитаційної експертизи, за результатами якої ОП отримала умовну (відкладену) акредитацію. До процедур моніторингу та перегляду залучалися роботодавці та органи студентського самоврядування, оновлена освітня програма була рекомендована до затвердження на засіданнях навчально-методичної комісії та вченої ради Інституту.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередня акредитаційна експертиза виявила суттєві недоліки в ОП, які були виправлені проектною групою під час оновлення ОП. Зокрема, оновлено фокус ОП, ПРН, обов'язкові освітні компоненти, вибірккову складову, види практики та форму атестації здобувачів. Ці зміни повністю врахували рекомендації, зазначені у звіті ЕГ та висновках ГЕР. Також було враховано пропозиції щодо зміни процедури вільного вибору студентів, формування каталогу вибірккових дисциплін, проведення опитувань студентів в електронному форматі. У грудні 2020 р. на базі Інституту створено навчально-методичну комісію, до складу якої входять стейкхолдери (<https://bit.ly/3COF8CF>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Створення системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, запровадження нових опитувань здобувачів та випускників, залучення до системи внутрішнього забезпечення якості органів студентського самоврядування свідчить про поступове формування культури якості в ЗВО. Основним документом, що регулює систему якості освіти в університеті є “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти” (<https://bit.ly/3ANclh6>), в якому визначаються завдання, принципи та напрями діяльності щодо забезпечення якості. На думку ЕГ, положення потребує суттєвого доопрацювання, зокрема щодо визначення рівнів даної системи та механізмів, які будуть задіяні на кожному з них, а також конкретизації різних процедур забезпечення якості відповідно до Закону України “Про вищу освіту”. У грудні 2020 р. було створено відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, основним завданням якого є розбудова та підтримка внутрішньої системи забезпечення якості освіти. На веб-сторінці відділу (<https://bit.ly/3hZYJHY>) розміщені заходи, які проводив відділ з гарантами ОП та органами студентського самоврядування, анкети опитувань здобувачів і випускників та результати внутрішнього моніторингу якості освіти, рейтинги здобувачів вищої освіти та кафедр (рейтинги за 2020 р. досі не оприлюднені), нормативні документи тощо. На рівні інституту питаннями забезпечення якості займається навчально-методична комісія. Під час бесіди із фокус-групами ЕГ встановлено, що система внутрішнього забезпечення якості ЗВО оперативно реагує на недоліки та рекомендації, виявлені під час процедур зовнішнього забезпечення якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Здійснюється співпраця з роботодавцями щодо обговорення перспектив розвитку ОП, враховуються їхні пропозиції при оновленні ОП. Відділом внутрішнього забезпечення якості освіти проводяться регулярні опитування здобувачів і випускників, які дозволяють враховувати їхні пропозиції щодо поліпшення системи якості освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: недостатня урегульованість процедур забезпечення якості в нормативних документах ЗВО, зокрема щодо участі стейкхолдерів під час моніторингу та перегляду ОП, визначення механізмів на різних рівнях системи забезпечення якості. Рекомендації: конкретизувати політику якості ЗВО та процедури забезпечення якості в нормативних положеннях; проводити регулярні опитування серед роботодавців; більш ефективно залучати студентське самоврядування до процедур перегляду ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В університеті було налагоджено систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, ухвалено відповідне положення, створено відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО та навчально-методичну комісію Інституту. Процедури перегляду ОП відповідають встановленим в ЗВО нормам, здійснювалися із залученням стейкхолдерів. Проте зазначені слабкі сторони стали підставою для рішення ЕГ оцінити Критерій 8 за рівнем В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу НУЧК, розміщені на офіційному сайті ЗВО у розділі “Публічна інформація” (<https://bit.ly/3zEkHGJ>) і перебувають у вільному доступі. ЕГ констатує, що зміст проаналізованих під час експертизи нормативно-правових актів відповідає вимогам. Враховуючи рекомендації, зазначені під час умовної акредитації у висновках ГЕР, у ЗВО розроблено та затверджено “Положення про систему рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників” (<https://bit.ly/2Wd2mTg>), “Положення про відділ внутрішнього забезпечення якості освіти” (<https://bit.ly/3kJgPju>), “Положення про порядок призначення на посаду декана факультету, директора навчально-наукового інституту” (<https://bit.ly/2Y1XscO>), “Положення про порядок конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних і педагогічних працівників” (<https://bit.ly/3icTGUL>) та внесено зміни до “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти” (<https://bit.ly/3ueV266>). Водночас, на сайті НУЧК досі залишилося оприлюдненим «Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників» (<https://bit.ly/3moYoWN>), затверджене 26 лютого 2010 р. і розроблене відповідно до скасованого Закону України «Про освіту» від 23.03.96 No 100/96-ВР та «Про вищу освіту» від 17.01.02 No 2984-III, що вже втратило чинність.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП оприлюднений на офіційному веб-сайті Інституту в розділі “Освітні програми” (<https://bit.ly/39GV6SY>) із зазначенням електронної пошти гаранта, на яку можна надсилати зауваження та пропозиції, проте під час експертизи Янченко Т.В. зазначила, що листи від стейкхолдерів їй не надходили. Окрім того, цей же проект розміщено і на веб-ресурсі НУЧК в розділі “Громадське обговорення” (<https://bit.ly/3CLm740>), де передбачена електронна форма для внесення пропозицій зацікавлених сторін. Прослідкувати час публікації проекту ОП не є можливим - цього не передбачає функціонал сайтів.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОП оприлюднена на веб-сайтах НУЧК (<https://bit.ly/3ETiuei>) та Інституту (<https://bit.ly/3o95n2u>). Проте варіанти опублікованих документів відрізняються (на сайті ЗВО - застарілий варіант проекту ОП). У розділі "Робочі навчальні програми" (<https://bit.ly/3EXMzcs>) розміщено описи та силабуси дисциплін всіх ОК, включених до програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У ЗВО визначено чіткі і зрозумілі правила і процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Вони оприлюднені належним чином і оновлюються у відповідності до змін у чинному законодавстві, враховуючи потреби здобувачів та науково-педагогічних працівників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: нормативно-правові акти та інші документи, якими у своїй діяльності користуються науково-педагогічні працівники ЗВО та здобувачі, на різних сторінках веб-ресурсів оприлюднені в редакціях, що відрізняються одна від одної. Разом з тим, досі в розділі "Публічна інформація" розміщені скан-копії файлів, що більше не діють у закладі. Враховуючи перелік документів, опублікованих на сайті НУЧК та Інституту, ЕГ рекомендує привести їх у відповідність, відправивши до архіву ті нормативно-правові акти, що втратили чинність.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В університеті враховано рекомендації попередньої експертизи та затверджено документи, що врегульовують права та обов'язки учасників освітнього процесу. Проте наявність слабких сторін свідчить про необхідність удосконалення веб-ресурсів та приведення у відповідність інформації, розміщеної на них, що стало підставою для рішення ЕГ оцінити Критерій 9 за рівнем В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Гарант ОП та керівництво Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка створили всі необхідні умови для роботи експертної групи, надали затребувані документи та підтверджуючі матеріали, організували зустрічі відповідно до програми роботи експертної групи в дистанційному режимі. Експерти отримали достатні підстави вважати, що освітній процес є не удаваним і здійснюється в реальних умовах. Під час онлайн-зустрічей з фокус-групами, опрацювання додаткової інформації та аналізу веб-сайту університету відомості, які отримала експертна група, підтверджували фактичну відповідність критеріям.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дроздов Віктор Володимирович

Члени експертної групи

Єпик Лариса Іванівна

Татаріна Тетяна Іванівна